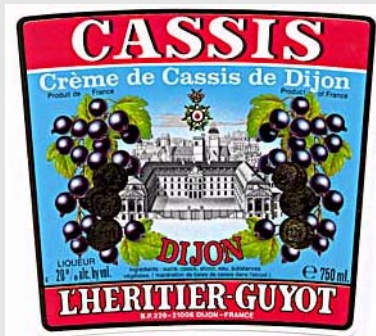

Hof van Justitie EG, 20 februari 1979, Cassis de Dijon

VRIJ VERKEER

Belemmering vrij verkeer

Belemmeringen intracommunautaire verkeer als gevolg van dispariteiten van de nationale wettelijke regelingen moeten worden aanvaard voor zover dringende behoeften, onder meer verband houdend met de doeltreffendheid der fiscale controles, de bescherming van de volksgezondheid, de eerlijkheid der handelstransacties en de bescherming van consumenten, ze noodzakelijk maken.

Bij gebreke van een Gemeenschappelijke regeling voor de produktie en de verhandeling van alcohol - aan een op 7 december 1976 door de Commissie bij de raad ingediende ontwerp-verordening (pb c 309, blz. 2) heeft de raad nog geen verder gevolg gegeven - staat het aan de lid-staten om, ieder op zijn eigen grondgebied, voor al hetgeen de produktie en verhandeling van alcohol en gedistilleerd raakt, regelingen te treffen. Belemmeringen van het intracommunautaire verkeer als gevolg van dispariteiten van de nationale wettelijke regelingen op de verhandeling der betrokken produkten, moeten worden aanvaard voor zover dringende behoeften, onder meer verband houdend met de doeltreffendheid der fiscale controles, de bescherming van de volksgezondheid, de eerlijkheid der handelstransacties en de bescherming van consumenten, ze noodzakelijk maken.

Maatregel van gelijke werking

Omvat ook de vaststelling in de wettelijke regeling van een lid-staat van een alcoholpercentage dat in gedistilleerd ten minste moet voorkomen, zolang er sprake is van de invoer van gedistilleerd dat in een andere lid-staat rechtmatig geproduceerd en in de handel gebracht is

De term "maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbepalingen", zoals in artikel 30 van het verdrag gebezigd, zal derhalve, in antwoord op de eerste vraag, in die zin moeten worden omschreven dat bedoelde verbodsbepaling ook betrekking heeft op de vaststelling - in de wettelijke regeling van een lid-staat - van een alcoholpercentage, dat in voor menselijke consumptie bestemd gedistilleerd ten minste moet voorkomen, zolang er sprake is van de invoer van ge-

distilleerd dat in een andere lid-staat rechtmatig geproduceerd en in de handel gebracht is.

Overheidsmonopolies

artikel 37 is een bepaaldelijk voor nationale monopolies van commerciële aard geschreven bepaling

Ten deze zij opgemerkt dat artikel 37 een bepaaldelijk voor nationale monopolies van commerciële aard geschreven bepaling is. Het gaat in het artikel dus niet om nationale bepalingen die geen betrekking hebben op de wijze waarop een overheidsmonopolie zijn specifieke taak - dat wil zeggen, zijn uitsluitend recht - uitoefent, doch in het algemeen de produktie en de verhandeling van alcoholhoudende dranken betreffen, waarbij weinig ter zake doet of zij onder het monopolie vallen. De gevolgen van de door de nationale rechter bedoelde maatregel voor het intracommunautaire handelsverkeer dienen dan ook uitsluitend te worden getoetst aan het in de eerste vraag genoemde artikel 30.

Vindplaatsen: Jurispr. 1979, blz. 649; SEW 1979, p. 746

Hof van Justitie EG, 20 februari 1979

(...)

In zaak 120/78,

Betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Hessische Finanzgericht in het aldaar aanhangig geding tussen

De vennootschap Rewe-Zentral AG, gevestigd te Keulen,

En

De Bundesmonopolverwaltung für Branntwein

o een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van de artikelen 30 en 37 van het EEG-Verdrag in verband met artikel 100, lid 3, van het Branntweinmonopolgesetz (...).

1. Bij beschikking van 28 april 1978, ingekomen bij het Hof op 22 mei 1978, heeft het Hessische Finanzgericht krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag twee prejudiciële vragen gesteld, de uitlegging van de artikelen 30 en 37 van het EEG-Verdrag betreffende en gericht op de toetsing aan het Gemeenschapsrecht van een bepaling, voorkomende in een Duitse regeling voor de verhandeling van alcoholhoudende dranken, waarin voor verschillende soorten gedistilleerd een minimum alcoholpercentage is vastgesteld.

2. Blijkens de verwijzingsbeschikking wenst verzoekster in het hoofdgeding - ter verhandeling in de Bondsrepubliek Duitsland - over te gaan tot invoer van een partij "Cassis de Dijon" van Franse herkomst. Met het oog op die invoer vroeg verzoekster bij de Bundesmonopolverwaltung een invoervergunning aan, waarop haar werd medegedeeld dat het produkt op grond van zijn te laag alcoholgehalte voor verhandeling in de Bondsrepubliek Duitsland niet in aanmerking kwam.

3. De Monopolverwaltung legde aan haar standpunt paragraaf 100 van het Branntweinmonopolgesetz ten

grondslag, alsook de regelingen waarbij zij, krachtens dat voorschrift, voor bepaalde soorten likeur en ander gedistilleerd minimum alcoholpercentages had vastgesteld (Verordnung über den Mindestweingeistgehalt von Trinkbranntweinen van 28 februari 1958, Bundesanzeiger nr. 48 van 11 maart 1958).

Volgens die bepalingen mag vruchtenlikeur als "Cassis de Dijon" slechts worden verhandeld wanneer het alcoholpercentage ten minste 25 % bedraagt, maar het hierbedoelde produkt, zoals het in Frankrijk vrijelijk wordt verhandeld, bevat 15 a 20 % alcohol.

4. Verzoekster meent dat de vaststelling van een minimum alcoholpercentage, zoals zij in de Duitse regeling is geschied, ertoe leidt dat bekende soorten gedistilleerd uit andere lid-staten van de Gemeenschap, in de Bondsrepubliek Duitsland niet kunnen worden verhandeld, zodat de bepaling is te beschouwen als een beperking van het vrije verkeer in goederen tussen de lid-staten, welke het daaraan voorbehouden kader der handelsregelingen te buiten gaat.

Haars inziens is er sprake van een met artikel 30 van het EEG-Verdrag strijdige maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking.

Omdat het daarnevens gaat om een maatregel die in het kader van het beheer van het Branntweinmonopol is genomen, acht verzoekster bovendien artikel 37 geschonden, volgens hetwelk de lid-staten hun nationale monopolies van commerciële aard geleidelijk hebben aan te passen, in die zin dat aan het einde van de overgangperiode elke discriminatie tussen de onderdanen van de lid-staten, wat de voorwaarden van de voorziening en afzet betreft, is uitgesloten.

5. Met het oog op zijn beslissing heeft het Hessische Finanzgericht de twee volgende vragen gesteld :

A) Moet het begrip "maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbeperkingen" in artikel 30 EEG-Verdrag aldus worden verstaan, dat het mede omvat de in het Duitse Branntweinmonopolgesetz geregelde vaststelling van een minimumgehalte aan ethylalcohol voor gedistilleerde dranken, ten gevolge waarvan traditionele produkten van andere lid-staten, die minder dan het vastgestelde gehalte aan ethylalcohol bevatten, in de Bondsrepubliek Duitsland niet in het verkeer kunnen worden gebracht?

B) Kan de vaststelling van zodanig minimumgehalte vallen onder het begrip "discriminatie van de onderdanen van de lid-staten wat de voorwaarden van voorziening en afzet betreft" (artikel 37 EEG-Verdrag)?

6. De nationale rechter vraagt hiermede om de uitlegingsgegevens welke hem in staat moeten stellen na te gaan of het voorschrijven van een minimum alcoholgehalte kan vallen onder het in artikel 30 omschreven verbod van kwantitatieve invoerbeperkingen en maatregelen van gelijke werking dan wel onder het in artikel 37 neergelegde verbod van discriminatie tussen de onderdanen van de lid-staten, wat de voorwaarden van voorziening en afzet betreft.

7. Ten deze zij opgemerkt dat artikel 37 een bepaaldelijk voor nationale monopolies van commerciële aard geschreven bepaling is. Het gaat in het artikel dus niet

om nationale bepalingen die geen betrekking hebben op de wijze waarop een overheidsmonopolie zijn specifieke taak - dat wil zeggen, zijn uitsluitend recht - uitoefent, doch in het algemeen de produktie en de verhandeling van alcoholhoudende dranken betreffen, waarbij weinig ter zake doet of zij onder het monopolie vallen. De gevolgen van de door de nationale rechter bedoelde maatregel voor het intracommunautaire handelsverkeer dienen dan ook uitsluitend te worden getoetst aan het in de eerste vraag genoemde artikel 30. 8. Bij gebreke van een Gemeenschappelijke regeling voor de produktie en de verhandeling van alcohol - aan een op 7 december 1976 door de Commissie bij de raad ingediende ontwerp-verordening (pb c 309, blz. 2) heeft de raad nog geen verder gevolg gegeven - staat het aan de lid-staten om, ieder op zijn eigen grondgebied, voor al hetgeen de produktie en verhandeling van alcohol en gedistilleerd raakt, regelingen te treffen.

Belemmeringen van het intracommunautaire verkeer als gevolg van dispariteiten van de nationale wettelijke regelingen op de verhandeling der betrokken produkten, moeten worden aanvaard voor zover dringende behoeften, onder meer verband houdend met de doeltreffendheid der fiscale controles, de bescherming van de volksgezondheid, de eerlijkheid der handelstransacties en de bescherming van consumenten, ze noodzakelijk maken.

9. De regering van de Bondsrepubliek Duitsland, interveniente, heeft een aantal argumenten voorgedragen welke voor gedistilleerd een minimum alcoholgehalte rechtvaardigen, en zich te dien aanzien beroepen op overwegingen die enerzijds aan de bescherming der volksgezondheid, anderzijds aan de bescherming van de consumenten tegen oneerlijke handelspraktijken zijn ontleend.

10. Met betrekking tot de bescherming van de volksgezondheid betoogt de Duitse regering dat men, door in de nationale wet minimum alcoholpercentages voor te schrijven, de verkoop van gedistilleerd op de nationale markt, vooral van gedistilleerd met een niet zeer hoog alcoholpercentage, aan banden legt, waarbij zij als haar opvatting te kennen geeft dat zulke produkten de gewinning meer in de hand werken dan dranken met een hoger alcoholpercentage.

11. Zulke overwegingen zeggen evenwel weinig, wanneer de consument zich op de markt een zeer gevarieerd assortiment zwak of matig alcoholhoudende dranken kan verschaffen, terwijl sterk alcoholhoudende dranken, die op de Duitse markt vrij worden verhandeld, ook veelvuldig in verdunde vorm worden geconsumeerd.

12. Voorts betoogt de Duitse regering, dat het vaststellen van een minimum alcoholpercentage voor bepaalde likeuren zou zijn bedoeld om de consument tegen oneerlijke handelspraktijken van producenten of wederverkopers van gedistilleerd in bescherming te nemen.

Dit betoog berust op de overweging dat men, door het alcoholpercentage te verlagen, de betrokken dranken ten opzichte van dranken met een hoger alcoholpercentage een concurrentievoordeel zou bezorgen, immers de

aanzienlijke fiscale last maakt alcohol tot verreweg het duurste drankbestanddeel.

Bovendien zou men volgens de Duitse regering, door alcoholhoudende producten tot het vrije verkeer toe te laten als ze, wat het alcoholpercentage betreft, maar aan de normen van het land van produktie voldoen, de Gemeenschap als Gemeenschappelijke standaardnorm het laagste alcoholpercentage dat in een der lid-staten wordt aanvaard, opdringen en zelfs alle ten deze gegeven voorschriften tot een dode letter maken, immers in de regelingen van meer dan een lid-staat wordt ten deze in het geheel geen benedengrens aangehouden.

13. De Commissie heeft er terecht op gewezen dat men door voor het alcoholpercentage van gedistilleerd grenswaarden vast te stellen, kan bijdragen tot standaardisatie van de verhandelde produkten en hun herkomstaanduidingen, welke standaardisatie aan de transparantie der handelstransacties en der aan het publiek gedane aanbiedingen ten goede kan komen.

Het gaat echter te ver te menen dat het voorschrijven van een minimum alcoholpercentage als een wezenlijke garantie voor een eerlijk handelsverkeer is te beschouwen : ook door vermelding van herkomst en alcoholpercentage op de verpakking te verlangen, kan men de koper zeer wel van de nodige informatie verzekeren.

14. Blijkens het vorenstaande zijn de voorschriften betreffende een minimum alcoholpercentage dat in gedistilleerd zou moeten voorkomen, niet gericht op de verwezenlijking van een doel van algemeen belang, dat zou moeten voorgaan bij de eisen van het vrije verkeer van goederen dat als een van de fundamentele regels der Gemeenschap is te beschouwen.

In de praktijk wordt door zulke voorschriften voornamelijk aan gedistilleerd met een hoog alcoholpercentage een voordeel verzekerd : produkten uit andere lid-staten die niet aan de gestelde eisen voldoen, worden van de nationale markt verre gehouden, hetgeen wil zeggen dat het in de regeling van een lid-staat eenzijdig voorgeschreven minimum alcoholpercentage, waaraan bij de verhandeling van gedistilleerd moet zijn voldaan, als een met artikel 30 van het verdrag onverenigbare belemmering van het handelsverkeer is te beschouwen.

Er is dus geen geldige reden om te beletten dat - in een der lid-staten regulier geproduceerde en verhandelde - alcoholhoudende dranken een andere lid-staat binnenkomen, zodat hun verkoop niet kan afstuiten op een wettelijk verbod op de verhandeling van gedistilleerd met een lager alcoholpercentage dan in de nationale regeling wordt aangehouden.

15. De term “maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbepalingen”, zoals in artikel 30 van het verdrag gebezigd, zal derhalve, in antwoord op de eerste vraag, in die zin moeten worden omschreven dat bedoelde verbodsbepaling ook betrekking heeft op de vaststelling - in de wettelijke regeling van een lid-staat - van een alcoholpercentage, dat in voor menselijke consumptie bestemd gedistilleerd ten minste moet voorkomen, zolang er sprake is van de invoer van ge-

distilleerd dat in een andere lid-staat rechtmatig geproduceerd en in de handel gebracht is.

Beslissing inzake de kosten

De kosten

16 de kosten, door de regering van het koninkrijk Dneemarken, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen.

Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

Het Hof van Justitie,

Uitspraak doende op de vragen door het Hessische Finanzgericht bij beschikking van 28 april 1978 gesteld, verklaart voor recht :

De term “maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbepalingen”, zoals in artikel 30 van het verdrag gebezigd, is in die zin te verstaan dat de verbodsbepaling van dat artikel ook betrekking heeft op de vaststelling - in de wettelijke regeling van een lid-staat - van een alcoholpercentage, dat in voor menselijke consumptie bestemd gedistilleerd ten minste moet voorkomen, zolang er sprake is van de invoer van gedistilleerd dat in een andere lid-staat rechtmatig geproduceerd en in de handel gebracht is.

(...)